

Hjørring Kommune

Miljøgodkendelse af kvægbruget på Åsmarkvej 41, 9830 Tårs

– udvidelse fra 241 DE til 321 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

DDO®, © COWI. Baggrundskortet er ophavsretsbeskyttet

Dato for gyldighed

18. december 2013

Teknik og Miljø
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Miljøgodkendelsens omfang	3
1.1.	Resumé	3
1.2.	Offentlighed	4
1.3.	Klagevejledning m.v.	4
1.4.	Gyldighed.....	4
1.5.	Meddelelsespligt	5
1.6.	Revurdering af miljøgodkendelsen	5
1.7.	Ophør	5
1.8.	Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger	5
2.	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	5
2.1.	Nye og eksisterende anlæg på ejendommen	5
2.2.	Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.	7
2.3.	Placering i landskabet	7
3.	Husdyrholdet og produktionsforhold	7
3.1.	Husdyrholdet og staldanlæg.....	7
3.2.	Fodring	8
3.3.	Ensilage	9
4.	Øvrige produktionsforhold	9
4.1.	Øvrige produktionsforhold	9
4.2.	Driftsforstyrrelser eller uheld	9
5.	Gødningsproduktion og –håndtering	10
5.1.	Gødningstyper og mængder	10
5.2.	Flydende husdyrgødning.....	10
5.3.	Gylleforsuring.....	12
5.4.	Fastgødning inkl. dybstrøelse	12
6.	Gener fra husdyrbrugets anlæg	13
6.1.	Lugt.....	13
6.2.	Fluer og skadedyr	13
6.3.	Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner	14
6.4.	Transport	14
7.	Bedriftens påvirkninger af natur og miljø	15
7.1.	Ammoniakfordampning og naturområder	15
7.2.	Udbringningsarealer.....	16
7.3.	Fjord og hav	18
7.4.	Grundvand	18
8.	Egenkontrol, management samt alternative løsninger	19
8.1.	Management og egenkontrol.....	19
8.2.	Alternative løsninger	19
9.	Bilag	20
Bilag 1.	Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)	20
Bilag 2.	Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre	22
Bilag 3.	Oversigtskort fra beredskabsplanen	23
Bilag 4.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Hjørring Kommune).....	25
Bilag 5.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Brønderslev Kommune) .	31
Bilag 6.	Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav.....	38

1. MILJØGODKENDELSENS OMFANG

1.1. Resumé

Finn Moltsen, Åsmarksvej 41, 9830 Tårs har ansøgt om miljøgodkendelse for udvidelse af kvægproduktionen fra 240,58 DE til 320,83 DE¹. Udvidelsen finder sted i eksisterende stalde.

Den ansøgte ejendom har CVR nr. 15211997. Virksomheden skal, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse bilag1, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 30-07-2013

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1.*)
- Ophør (*vilkår 1.7.1.*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 3.1.1.*)
- Placering af markstak med ensilage (*vilkår 3.3.1 & 3.3.2.*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 4.1.1.*)
- Opbevaring af olie og kemikalier (*vilkår 4.1.2.*)
- Anvendelse af gyllevogn med påmonteret pumpe (*vilkår 5.2.1.*)
- Gylleforsuring (*vilkår 5.3.1 til 5.3.10.*)
- Placering af markstak med komposteret dybstrøelse (*vilkår 5.4.1 & 5.4.2.*)
- Støjvilkår (*vilkår 6.3.1.*)
- Yderligere efterafgrøder i sædskiftet (*vilkår 7.4.1.*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

- Til dokumentation for at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer og vilkår vedr. fordringen er overholdt, skal gødningsregnskabet for seneste planperiode kunne forevises.
- Hvis Kommunen på tilsyn forlanger det, skal eventuelle afvigende værdier i gødningsregnskabet i forhold til standardværdier kunne dokumenteres ved fx effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner, og afregninger fra mejeri.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter / efterafgrøder / kvælstofkvote er overholdt skal opbevares: gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
- Til dokumentation for placering af markstakke med ensilage skal opbevares notat med tidspunkt og placering noteret på et kortbilag i driftsjournalen.
- Forsuringsanlæg
- Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19.12.2009 med efterfølgende ændringer.

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

- Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Enhver type af driftsstop skal registreres sammen med årsagen dertil.

Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg. Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid skal overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappe end vilkårene i denne miljøgodkendelse.

1.2. Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort den 03-09-2013.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 23.10.2013 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger.

Der indkom ingen bemærkninger. Ansøger har dog ændret lidt i udbringningsarealet i forhold til udkastet.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. denne miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 16. januar 2014 inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

- 1.4.1. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 2 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis dyreholdet ikke er fuldt udvidet inden fristens udløb, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke er udnyttet.

1.5. Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af denne godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår³.

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare³.

1.6. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering³. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

1.7. Ophør

Vilkår:

- 1.7.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspredding. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte kommunen, så der kan aftales en forsvarelig nedlukningsplan.

1.8. Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 3.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EUDirektivets krav herom.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

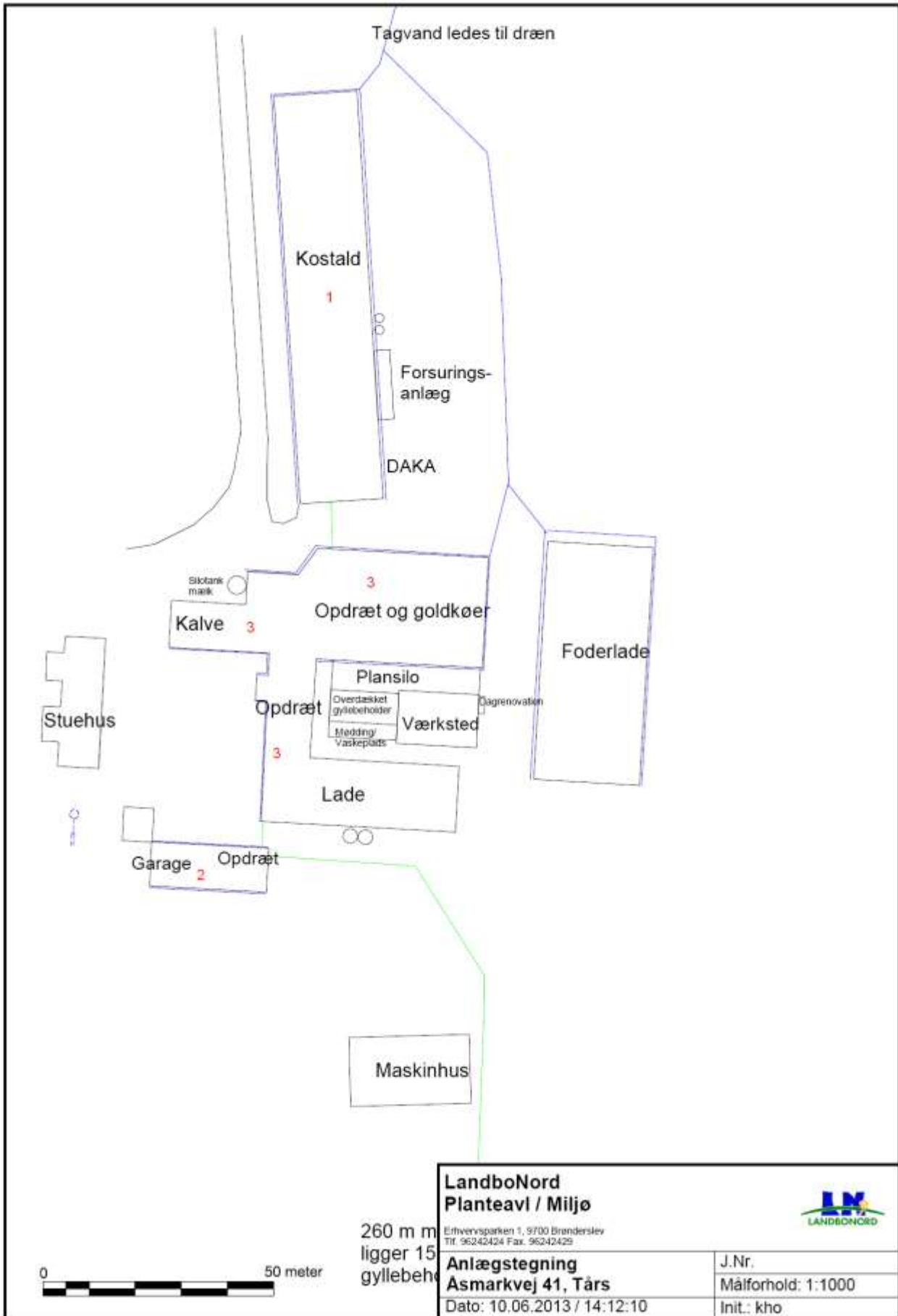
Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT notat (BREF-dokument) inden for kvægdrift, er det Hjørring kommunes opfattelse, at mange af BAT-elementerne fra BREF for svin og fjerkræ er generelle og derfor kan overføres til kvægbrug.

2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.1. Nye og eksisterende anlæg på ejendommen

Der skal ikke opføres nye bygninger/anlæg. Den ansøgte udvidelse finder sted i de eksisterende stalde.

³ jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.2. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.

Der skal ikke opføres nye bygninger/anlæg. Den ansøgte udvidelse finder sted i de eksisterende stalde.

2.3. Placering i landskabet

Der skal ikke opføres nye bygninger/anlæg. Den ansøgte udvidelse finder sted i de eksisterende stalde.

3. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

3.1. Husdyrholdet og staldanlæg

Vilkår:

3.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser/mælkeydelse	Antal årsdyr	DE	på græs pr år - indenfor udbringningsarealet	på græs pr år - udenfor udbringningsarealet
Malkeko, tung race, Senge-stald med spaltes (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1	9.800	142	195,17	0	0
Malkeko, tung race, Senge-stald med spaltes (kanal, bagskyl eller ringkanal)	3	9.800	23	31,61	1 mdr.	4 mdr.
Malkeko, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	3	9.800	5	6,87	0	0
Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Bindestald med riste	3	6-27 mdr.	24	12,00	0	6 mdr.
Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller Ringkanal)	3	3-27 mdr.	130	61,71	0	6 mdr.
Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Spaltegulv-bokse	2	6-27 mdr.	10	5,00	0	6 mdr.
Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	3	0-3 mdr.	30	7,35	0	0
Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	3	40-60 kg	85	1,11	0	0
Dyreenheder i alt				320,82		

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det skal bemærkes, at alle staldafsnit indgår i projektet og dermed i den nedenstående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag frem til næste revurdering.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Kommunen har beregnet BAT-niveau for produktionen således:

	Mdr. på græs			
142 malkekøer i eksisterende stalde <i>Sengestald med spalter</i>	0	142 x 9,80	1.392	kg N/år
23 malkekøer i eksisterende stalde <i>Sengestald med spalter</i>	5	23 x 9,80 x 7/12	132	kg N/år
5 malkekøer i eksisterende stalde <i>Dybstrøelse (hele arealet)</i>	0	5 x 10,04	50	kg N/år
24 Kvier, tung race (6 mdr.-kælvning), <i>Bindestald med riste</i>	6	24 x 3,99 x 6/12	48	kg N/år
130 Kvier, tung race (6 mdr.-kælvning) <i>Sengestald m/spaltegulv</i>	6	130 x 5,36 x 6/12	348	kg N/år
10 Kvier, tung race (6 mdr.-kælvning) <i>Spaltegulvbokse</i>	6	10 x 5,36 x 6/12	27	kg N/år
30 Småkalve, tung race (0-3 mdr.), <i>Dybstrøelse (hele arealet)</i>	0	30 x 1,71	51	kg N/år
85 Tyrekalve, tung race (40-60 kg.), <i>Dybstrøelse (hele arealet)</i>	0	85 x 0,07	6	kg N/år
Den samlede emission fra anlæg må max være			<u>2.054</u>	kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 1.331 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

3.2. Fodring

Bedriftens eget grovfoder er basis i foderrationen og der suppleres med indkøbt kraftfoder, korn, mineraler, vitaminer m.m. Der tages analyser af alt grovfoder, således at foderplanen kan optimeres efter bl.a. energi- og proteinindhold. Der udarbejdes foderplan i samarbejde med kvægkonsulent. Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende og der udarbejdes EndagesFoderKontrol (EFK).

Kørerne fodres med en fuldfoderblanding suppleret med ekstra kraftfoder afhængig af ydelse. Ungdyr fodres ligeledes med en fuldfoderblanding baseret på grovfoder (græs, majs, halm etc.), mens småkalve tildeles mælk og korn/kraftfoder.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fodertilsetninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at BREF-dokumentet alene omhandler svin og fjerkræ og ikke kvæg. I det koe er en drøvtygger, kan de forhold der er nævnt i BREF-dokumentet ikke ukritisk overføres til en kvægproduktion. Således er det f.eks. ikke muligt at anvende fytase eller syntetiske aminosyrer. I de senere år har der imidlertid været øget forsknings- og rådgivningsmæssig fokus på fosfor og fordringsnormen for fosfor er reduceret. Gennem foderplanlægningen er der ligeledes fokus på indholdet af såvel fosfor som protein i foderblandingen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

3.3. Ensilage

Vilkår:

- 3.3.1. Markstakke med ensilage må ikke være placeret nærmere end 100 meter fra nabobeboelse
- 3.3.2. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted. I tilfælde af etablering af ensilage i markstak skal tidspunkt og placeringen noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Der opbevares ensilage i plansilo og foderlade på ejendommen. Derudover vil der ved behov blive opbevaring af ensilage i markstakke i henhold til gældende regler for bl.a. tørstofindhold ved placering af ensilage i markstakke. Kraftfoder, korn, mineraler m.m. opbevares i siloer og som sækkevarer.

For at mindske gener for omkringboende er der stillet vilkår om minimums afstand til nabobeboelse ved placering af markstakke med ensilage.

4. ØVRIGE PRODUKTIONSFORHOLD

4.1. Øvrige produktionsforhold

Vilkår:

- 4.1.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.
- 4.1.2. Kommunens forskrift for opbevaring af olie og kemikalier skal følges.

I forbindelse med ansøgningen er indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkluder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er i ansøgningen redegjort for hvordan det ansøgte med hensyn til ventilationsforhold og forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT. Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår, og at det ansøgte på de to områder lever op til kravet om BAT.

4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømssvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

I Bilag 3 ses kort over ejendommen med placering af pulverslukkere, nærmeste telefon, brandhaner mm.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

5. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBLING

5.1. Gødningstyper og mængder

Den producerede husdyrgødning på ejendommen er kvæggylle og dybstrøelse samt gødning afsat ved afgræsning indenfor og udenfor udbringningsarealet. Der produceres i alt på ejendommen til opbevaring 4.533 tons gylle og 107 tons dybstrøelse pr. år.

Nedenfor ses en oversigt over den samlede produktion, tilførsel og afsætning af DE på ejendommen.

I de følgende afsnit redegøres nærmere for de enkelte gødningstyper og deres håndtering.

Gødningstype	DE
Kvæggyllegylle produceret på Åsmarkvej 41	252,97
Dybstrøelse produceret på Åsmarkvej 41	15,33
Husdyrgødning afsat indenfor udbringningsareal	2,63
I alt (til udspreddning på ejede og forpagtede arealer)	270,92
Husdyrgødning afsat udenfor udbringningsareal	49,90
I alt produceret og afsat indenfor og udenfor udbringningsareal	320,83

5.2. Flydende husdyrgødning

Vilkår:

- 5.2.1. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt kan der ved hver gylletank, hvor der sker påfyldning af gyllevogn, anlægges en læsseplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad for "læsseplads for gyllevogne", nr. 103.11-2. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således, at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.

Den årlige produktion af flydende gødning er 4533 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene samt direkte nedbør til beholderne.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 4.038 m³, hvilket svarer til 10,7 måneders opbevaring. Der findes 4 ejede og lejede gyllebeholdere til ejendommen.

Opbevaringsanlæg	Beholder Nr.	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning
Eks. gyllebeholder på anlægget (pladsstøbt)	1	1965	480	Fast låg
Eks. gyllebeholder ca. 300 m syd for anlægget (Muleby)	2	1992	1.558	Flydelag
Eks. eget gyllebeholder på Åsmarkvej 90	3	1994	900	Flydelag
Eks. lejet gyllebeholder på Skovbovej 18 (bloksten)	4	1983	600	Flydelag
Gyllekanaler i stalde			500	
I alt			4.038	

Alle tanke opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens skærpede krav (pr. 15.08.2008) til pumper etc. Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Der er ikke etableret fast overdækning på de store gylletanke, da gyllen er forsuret og der derfor allerede er en reduceret ammoniakfordampning fra tankene.

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Ligeledes ifølge BREF kan det være BAT at behandle husdyrgødning på bedriften med visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen, kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen.

Indhold af fosfor i husdyrgødningen

For husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg, skriver Miljøstyrelsen bl.a. i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om fosfor:

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrøderne behov, som ligger på 20-25 kg P/ha. Ved en fortsat ophobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges.

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgasning i biogasanlæg.

For så vidt angår optimering af fosforudnyttelsen ved fodring af malkekvæg, vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis. Adgang til foderanalyser for fosfor kunne i praksis give mulighed for at planlægge tildelingen af fosfor mere præcist, men mang-

lende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold betyder, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargen i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil.

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen, som i vejledningen vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring og behandling af husdyrgødning med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT. I forhold til indhold af fosfor i husdyrgødningen vurderes ligeledes, at projektet lever op krav om BAT.

5.3. Gylleforsuring

Vilkår:

- 5.3.1. Der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra alle staldafsnit.
- 5.3.2. Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovlsyretanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel. Procestanken skal være forsynet med låg.
- 5.3.3. Der må kun anvendes svovlsyre.
- 5.3.4. Før svovlsyrebehandling må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0. Alle målte pH-værdier før svovlsyrebehandling skal dog være mindre end 6,5.
- 5.3.5. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
- 5.3.6. Svovlsyrebehandlet gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.
- 5.3.7. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes og efterses i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 5.3.8. Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- 5.3.9. Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 5.3.10. Enhver type af driftsstop skal registreres sammen med årsagen dertil.

I miljøstyrelses elektroniske ansøgningssystem er der indregnet forsuringсанlæg med en NH_4 -effekt på 50 %.

5.4. Fastgødning inkl. dybstrøelse

Vilkår:

- 5.4.1. Markstakke med komposteret dybstrøelse må ikke være placeret nærmere end 100 meter fra nabobeboelse
- 5.4.2. Markstakke med komposteret dybstrøelse må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før dybstrøelse igen må placeres på samme sted. I tilfælde af etablering af dybstrøelse i markstak skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Møddingspladsens placering fremkort af oversigtstegningen i afsnit 2.1 (samt bilag 2).

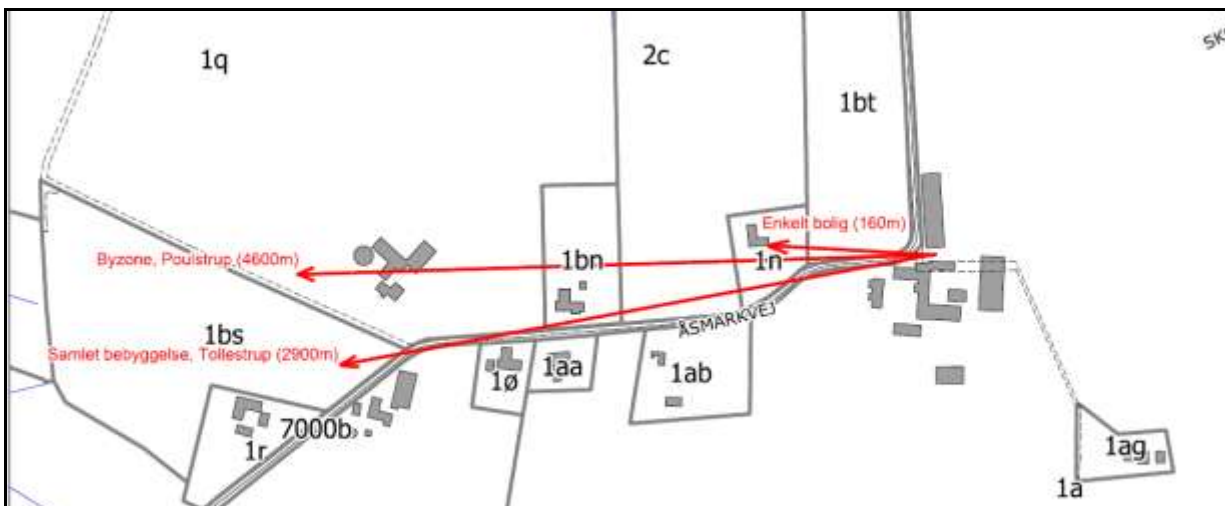
6. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

6.1. Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	208	4600
Samlet bebyggelse	117	2900
Enkelt bolig	66	160

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel samt ved transport af gylle til opbevaring på anden ejendom.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen og forsyningsanlægget. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr. Kommunen vurderer, at lugt fra forsyningsanlægget ikke bliver til gene, når det drives som foreskrevet.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne.

6.2. Fluer og skadedyr

Skadedyr bekæmpes generelt i henhold til Statens Skadedyrsbekæmpelse samt kommunens anvisninger. Der anvendes en elektrisk fluefanger ved småkalvene, dette hindrer flueproblemer. Desuden strøes der Stalosan F i dybstrøelsen. Rotter bekæmpes gennem kommunal ordning.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.). Det vurderes, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

6.3. Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner

6.3.1. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

De væsentligste støjklender malkeanlæg, gyllepumper, højtryksrensere, den daglige brug af traktorer samt transporter til og fra ejendommen. Desuden kan indblæsning af foder give anledning til støj.

Malkeanlægget kører to gange dagligt. I forbindelse med kraftfoderautomaterne er der en snegl, der transporter kraftfoder til malkestalden.

Brugen af traktorer i det daglige vil normalt begrænse sig til dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt markarbejde ud over dette.

Transporter på ejendommen samt til og fra ejendommen vil i nogen grad være sæsonbestemt i forbindelse med forårsarbejdet samt efterårets høstarbejde i marken.

Stationære støjklender er placeret inde i bygningerne.

Der er begrænset støj i forbindelse med flytning og transport af dyr. Gyllepumper kører 4 gange dagligt.

De væsentligste støvklender på ejendommen er håndtering af halm til strøelse samt håndtering af foder.

Eventuelle lysgener fra ejendommen kan stamme fra staldanlæg, hvor der er tændt lys om aftenen. Der er dagslysstyring på udendørs belysning og timer på lys i staldafsnittene.

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støj- og støvgener samt belysningen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter.

6.4. Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Den interne transport på ejendommen er indrettet, så den giver minimum gene for naboer. Hovedparten af arealerne ligger tæt på ejendommen og der er begrænset transport af mindre offentlige veje. Med hensyn til antallet af transporter henvises til bilag 1. Gylletransporter og transporter med markafgrøder er sæsonbetonet, medens øvrig transporter med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året. Gyllekørsel på offentlig vej udføres af maskinstation til buffertank i marken.

Kommunen vurderer, at omfanget af kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

7. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

7.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 2066 kg N/år i nudrift og 1331 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en reduceret fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 735 kg N/år.

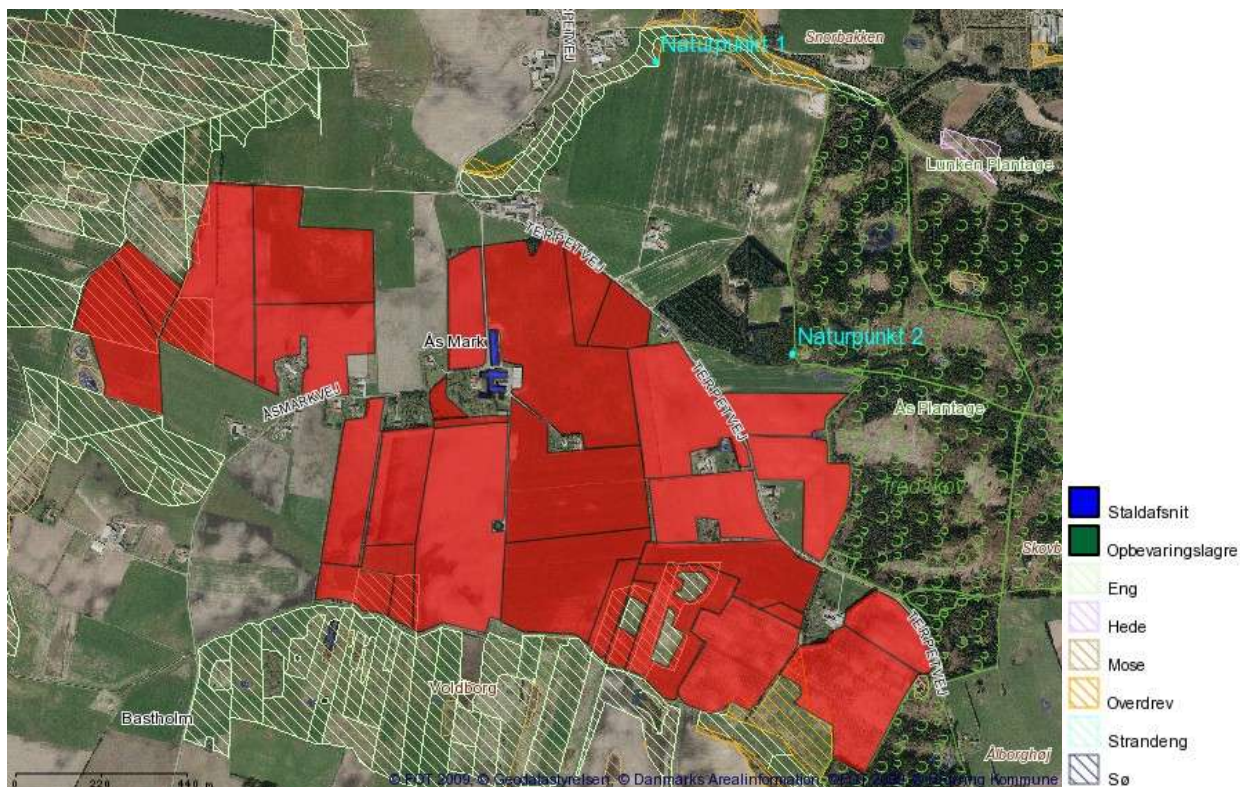
I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder (kategori 1-natur), men overdrev beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (kategori 2-natur) og flere mindre overdrev, heder og moser beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven, samt ammoniakfølsom skov (kategori 3-natur).

Den ændrede belastning af ammoniak fra stald og lager i 2 udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til -0,1 – 0,0 kg N/ha per år. Den samlede belastning af ammoniak fra stald og lager i nærmeste § 7 område er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på naturen i Natura 2000 områder (kategori 1-natur)
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttet efter husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 2-natur) eller heder, moser, overdrev og skove (kategori 3-natur).
- vil have en neutral effekt på yngle-/rasteområder for arter beskyttede efter EF-habitatsdirektivet bilag IV
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringingsarealer

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Husdyrbruget beliggenhed samt udbringingsarealer i Hjerring Kommune, i forhold til naturområder (herunder naturpunkt 1 og 2).

Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i Bilag 4.

7.2. Udbringingsarealer

Til bedriften hører 163,48 ha ejede/forpagtede udbringingsarealer hvoraf 155, 52 er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområde. De ejede/forpagtede arealerne modtager gylle med 1,7 DE/ha.

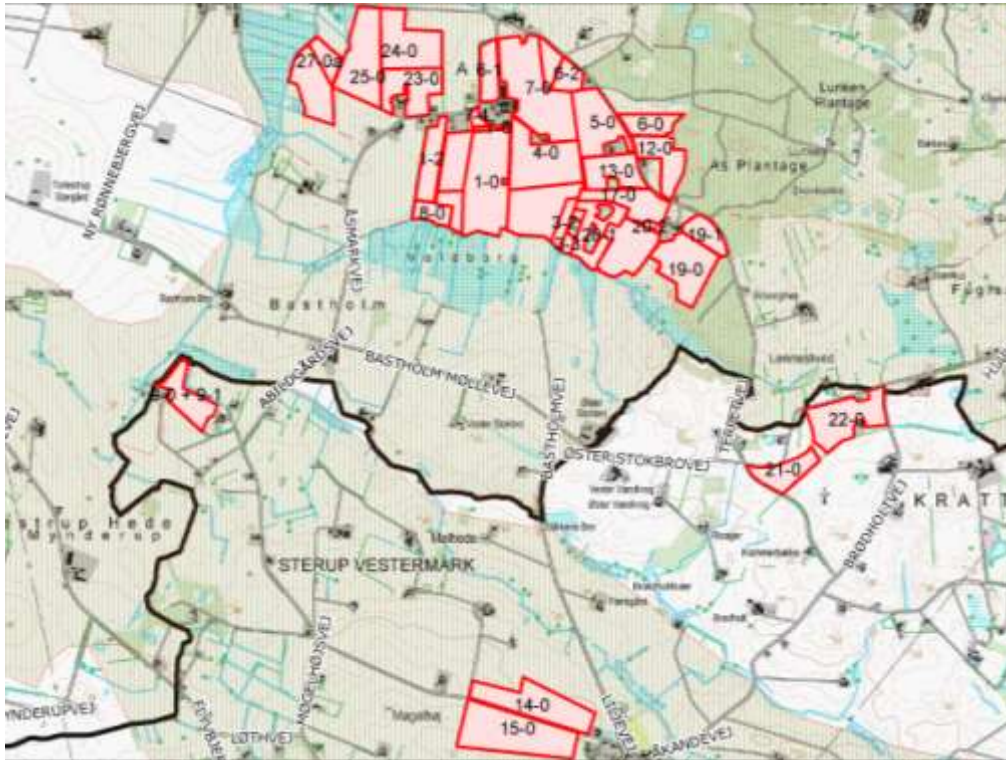
Der indgår ingen udspretningsarealer, der er aftalearealer med tredjemand.

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

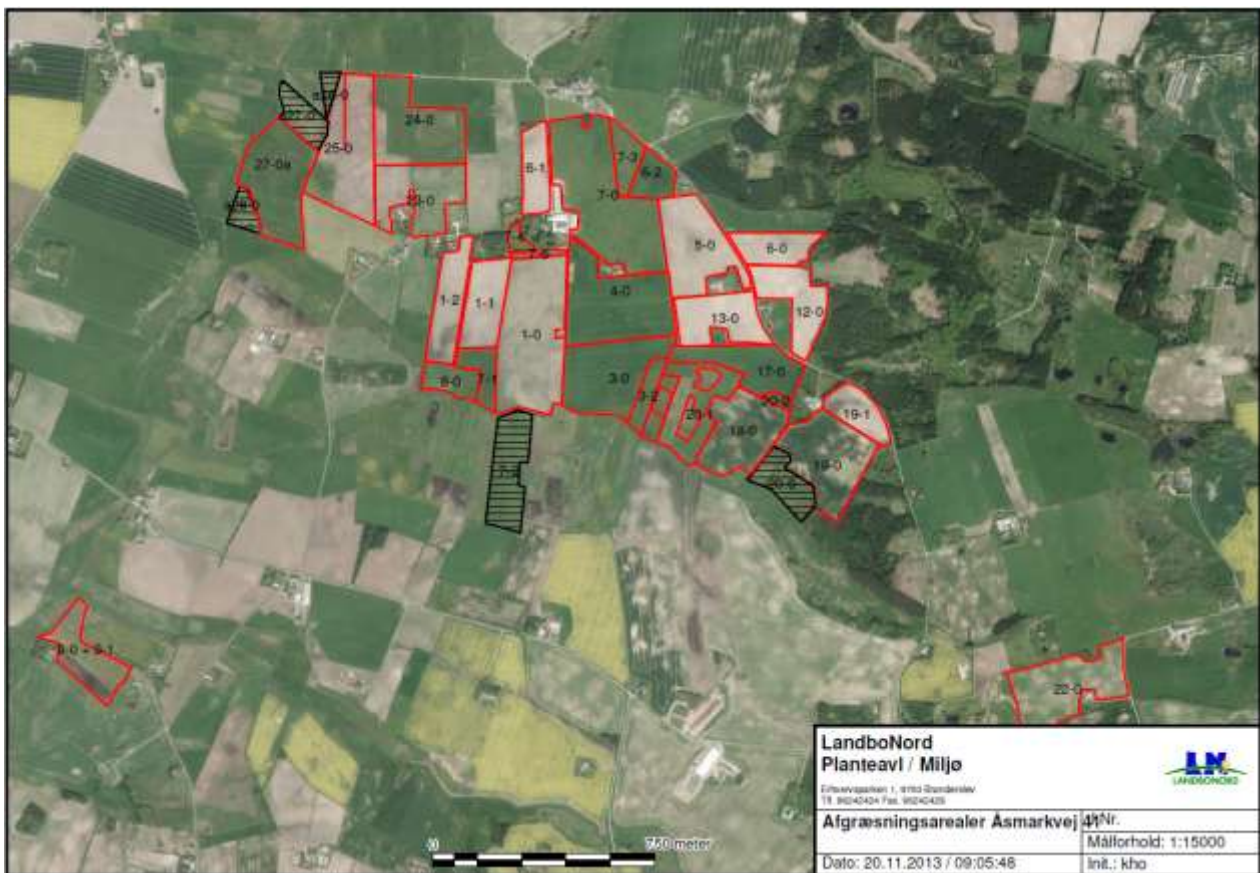
Al gylle udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslanger samt ved nedfældning. Der udarbejdes mark- og gødningsplan og der tages analyser af gyllen. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættede, snedækkede, frosne eller oversvømmede arealer.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skråner, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

- Kommunegrænse
- Ejet/forpagtet udbringingsareal
- Nitratfølsomt indvindingsområde

sort skraveret område er afgræsningsarealer

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i vejledning om emissionsgrænseværdier opråelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen som i vejledningen konkluderer, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Kommunen finder derfor at det ansøgte lever op til krav om BAT.

7.3. Fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren som Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 6. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på det marine miljø i Skagerrak som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

7.4. Grundvand

Vilkår:

- 7.4.1. På bedriften skal der hvert år i markerne beliggende i nitratfølsomt område være 2,1 % efterafgrøder, svarende til alt 3,2 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Efterafgrøderne skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav, der placeres i markerne i nitratfølsomt område, må erstattes af "grønne marker".

Arealer i nitratfølsomt indvindingsområde

Ca 152 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om, at udvaskningen fra udbringningsarealer i sådanne områder ikke må øges fra nudrift til ansøgt produktion, hvis den i efter-situationen er over 50 mg nitrat/liter.

Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningsystem viser, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen er på 50-63 mg nitrat pr. liter i eftersituationen. Der sker ikke nogen merudvaskning fra nudrift til ansøgt produktion, og lovens krav er dermed opfyldt.

8. EGENKONTROL, MANAGEMENT SAMT ALTERNATIVER LØSNINGER

8.1. Management og egenkontrol

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for management og egenkontrol. Ansøgers egen redegørelse er gengivet i *kursiv*.

- *Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres*
- *Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen, der offentliggøres omkring 1.april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år).*
- *Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov*
- *Der udarbejdes EndagesFoderKontrol (EFK).*
- *Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.*
- *Der er fast dyrlægeaftale.*
- *Der føres sprøjtejournal, medicinjournal og logbog for gylletanke.*
- *Gylletanke bliver kontrolleret hvert 10. år af autoriseret kontrollant.*
- *Køletanken tæthedsprøves hvert år af et autoriseret kølefirma.*
- *Der er lavet beredskabsplan, således at evt. uheld kan stoppes og konsekvensen for det omgivende miljø begrænses mest muligt (se bilag 4). Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.*
- *Ved påfyldning af marksprøjte sikres at der ikke sker overløb.*
- *Der er vandforsyning fra lukket system.*
- *Der leveres mælk til Arla og produktionen er dermed omfattet af kvalitetsprogrammet Arlagården , der stiller en række krav til de daglige rutiner på ejendommen.*

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Det vurderes at ansøgning i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT

8.2. Alternative løsninger

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for alternativer og 0-alternativer i forhold til det ansøgte. Ansøgers redegørelse er gengivet i *kursiv*.

Et alternativ til udvidelsen er at sende ungdyrene på kviehotel eller at etablere en kvægproduktion på en anden ejendom. Ved at samle produktionen på én ejendom opnås imidlertid en række stordriftsfordele, samtidig med at det daglige arbejde og tilsyn med dyrene lettes.

0-alternativet. I enhver landbrugsproduktion er der et løbende behov for udvidelse af produktionen. Med stigende omkostninger inden for de fleste områder, skal der produceres stadig mere for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt at produktionen løbende skal udvides. Derudover er der bedre muligheder for at tiltrække og fastholde udefra kommende arbejdskraft med en større produktion i nye og arbejdsvenlige produktionsanlæg.

9. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Bilag 3 – Energi- og ressourceforbrug	Ansøgningsnr. 52397	Dato 120613
Oplysninger om ejendommen Åsmarkvej 41		

A. Spildevand				
Spildevandstype	Årlig mængde, ca. m ³		Opsamling / bortskaffelse	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Sanitært spildevand (drift)	-	-	-	-
Vaskeplads	29	29	Gyllebeholder	
Tagvand fra stalde	Uændret		Til terræn og dræn	
Malkestald/mælkerum	465	527	Indregnet i gyllemængden	
Ensilagepladse	147	147	Gyllebeholder	
Bemærkninger: Der er indregnet 3.100 l rengøringsvand og drikkevandsspild pr. ko i gyllemængden				

B. Forbrug af råvarer, energi og vand			
Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (tanktype, bygning, indretning)
Dieselolie til traktorer m.v.	20.000 l	20.000 l	For enden af laden
Fyringsolie	-	-	
Benzin	200 l	200 l	I garage
Smøreolie	100 l	100 l	I værksted
Halm til halmfyr	-	-	
Kunstgødning	Afhænger af gødningsnormerne		I lade
Indkøbt foder	354 t	400 t	I siloer
Pesticider	Afhængig af midler		I kemirum i lade
Kemikalier	2-300 l	2-300 l	I malkerum
Elforbrug til lys, opvarmning m.v.	111.000 kWh	115.000 kWh	
Drikkevand og vaskevand (drift)	Anvender vand fra egen boring		
Andet			
Bemærkninger:			

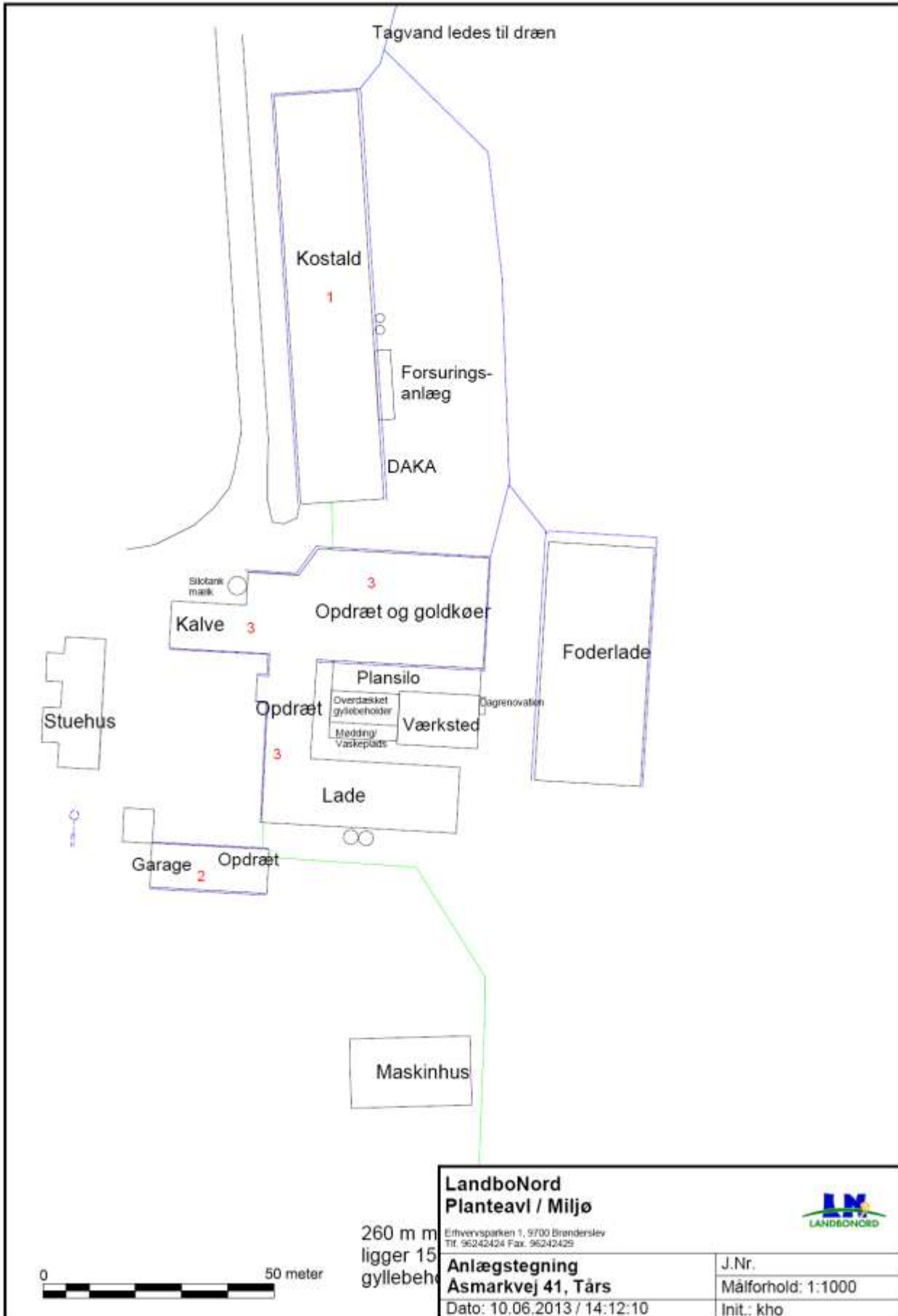
C. Transport til og fra ejendommen						
	Antal/mængde pr. år		Kapacitet pr. transport		Antal transporter pr. år	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Levende dyr - 2-ugers tyrekalve	75 Stk	85 Stk	1-3 Stk	1-3 Stk	26 Stk	26 Stk
Døde dyr	3-8	5-10			3-8	5-10
Indkøbt foder	354 t	400 t	5-10 t	5-10t	30	35
Eget korn o.lign.	250 t	250 t	10 t	10 t	25	25
Gylle	3700 t	3900 t	20 t	20 t	185	195
Dybstrøelse	130 t	135 t	10 t	10 t	13	14
Halm fra mark	150 t	150 t	5 t	5 t	30	30

Dieselolie	20.000 l	20.000l				
Fyringsolie						
Andet						
Bemærkninger:						

D. Affald		
	Opbevaring	Bortskaffelse
Dagrenovation	Container ved værksted	Kommunal ordning
Døde dyr	Ved kostald	DAKA
Landbrugsplast	Dagrenovation	Kommunal ordning
Papir/nylonsække	Dagrenovation	Kommunal ordning
Klinisk risikoaffald	I malkerum	Dyrlægen
Emballage fra sprøjtemidler	Dagrenovation	Kommunal ordning
Rester af sprøjtemidler	Udsprøjtes i afgrøderne	Kommunal ordning
Spildolie	Værksted	AVV
Oliefiltre	Værksted	Værksted/AVV
Akkumulatorer	Værksted	AVV
Dæk	Skiftes på værksted	Værksted
Jern/metal	Maskinhus	Produkthandler
Spraydåser	Værksted	Genbrugsplads
Lysstofrør		Genbrugsplads
Elektronisk affald		Genbrugsplads
Andet		
Bemærkninger:		

E. Støjkilder			
Type	Driftsperiode	Tiltag til begrænsning af støj	Placering
Ventilation	Naturlig ventilation		
Korntørring			
Malkeanlæg	2 x dagligt		
Foderanlæg			
Kompressor			
Gyllepumper	Kører 4 x dgl.	Dykpumper	
Daglig brug af traktor	2 timer dgl.		
Transport af levende dyr			
Bemærkninger:			

Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre

**LandboNord
Planteavl / Miljø**

Erhvervsparken 1, 9700 Brønderslev
Tlf. 96242424 Fax. 96242429

**Bilag 4b skitse til
beredskabsplan, Åsmarkvej 41**

Dato: 12.06.2013 / 09:11:06

J.Nr.

Målforhold: 1:2100

Init.: kho

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Hjørring Kommune)

ANLÆG

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning⁴. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven⁵. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt⁶. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁷.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m² og for moser også hvis de ligger i tilknytning til søer eller vandløb.

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) kan der således maksimalt tillades en total ammoniakbelastning på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Samme lov fastsætter også beskyttelsen mod ammoniak på udvalgte naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha (kategori 2-natur), der er beskyttet mod en total ammoniakbelastning på mere end 1 kg N/ha per år, fra et givent husdyrbrug⁸.

Beskyttelsesniveauet på øvrige heder, moser og overdrev beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (kategori 3-natur) beror på en konkret vurdering af, om der er tale om et naturområde af særlig regional eller lokal interesse.⁹

Denne vurdering beror først og fremmest på en vurdering af områdets naturkvalitet på en skala fra I – V (høj, god, moderat, ringe og dårlig). Naturkvaliteten vurderes dels efter områdets struktur, dvs. vegetationssammensætning, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Desuden vurderes kvaliteten i forhold til diversiteten og artssammensætning på arealet, samt arternes følsomhed overfor ammoniak. Registrerede plantearter kategoriseres i denne sammenhæng som hhv. særligt værdifulde, positive, typiske, problematiske eller øvrige på baggrund af en artsliste udarbejdet af DMU. Endelig vurderes arealets værdi

⁴ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁵ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

⁶ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁷ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁸ Jf. Bilag 3, A, Nr. 2 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁹ Jf. Bilag 3, A, Nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr og som yngle- og rasteområde for arter beskyttede efter habitatdirektivet (Bilag IV-arter).

Herudover inddrages en række øvrige forhold i vurderingen af krav til den maksimale ammoniakbelastning. Det gælder områdets:

- Status i kommuneplanen, herunder om det er omfattet af en udpegning som værdifuldt naturområde, økologisk forbindelse, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø
- Status i forhold til fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt naturindsats

Endelig inddrages hensynet til områdets ammoniakfølsomhed i forhold til den ammoniaktilførsel arealet modtager fra andre kilder. Det vil dels sige den generelle baggrundsbelastning i området, men også tilførslen fra konkrete lokale kilder, såsom husdyrbruget nuværende produktion, samt udbringning af gødning på nærliggende arealer.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 2066 kg N/år i nudrift og 1331 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en reduceret fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 735 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Natura 2000 (Kategori 1- natur)

Screening

Der ligger ingen Natura 2000 områder i nærheden af ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Nymølle Bæk og Nejsum Hede (EF-habitatområde 217), der ligger omkring 8,5 km sydøst for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne i Hjørring Kommunen er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen og alle derfor langt fra Natura 2000 områder.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden, er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder.

Kategori 2- natur

I nærheden af ejendommen er der registreret kategori 2-overdrev (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

Nærmeste registrerede kategori 2-natur er et overdrev over 2,5 hektar, beliggende cirka 800 nordøst for husdyrbruget. Overdrevet består af flere delområder på begge sider af en slugt. Dele af området består af historiske græsningsarealer på stejle skrænter, mens der i andre dele af området tidligere har været gravet grus.

I kategori 2- natur må totalbelastningen med ammoniak fra husdyrbruget ikke overskride 1,0 kg N/ha per år.

Efter udvidelsen tilføres samlet 0,1 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte totalbelastning på 1,0 kg N/ha per år for § 7 området.

Kategori 3- natur

I nærheden af husdyrbruget er registreret flere overdrev, heder og moser (inkl. naturenge/riggkær) beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Det er kommunens vurdering, at der ligger ammoniakfølsom skov nær husdyrbruget. (Fig. 1).

For kategori 3-natur gælder, at kommunen ikke kan fastsætte krav om en samlet, maksimal merdeposition på mindre end 1,0 kg N/ha per år, men kan dog efter konkret vurdering tillade mere end 1 kg N/ha per år.

Naturpunkt 2:

Øst for husdyrbruget ligger skovområdet Ås og Lunken plantager som omfatter mere end 100 hektar fredskov. Historiske kort tyder på at området oprindeligt har bestået af lysåben hede, eng og mose, og at nåletræsplantningen af området er påbegyndt i slutningen af 1800-tallet. Skovområdet er meget kuperet og der findes flere moser og søer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og desuden mindre moser beskyttet efter skovlovens § 28. Moserne omfatter følsomme mosetyper som hængesæk og fattiggær med arter som Rundbladet soldug, Tranebær, Klokkelyng og Tue-kæruld og i skoven er desuden registreret Hønsebær og Smuk perikon som begge er værdifulde, naturskogs-indikerende arter ("§25-arter"). I tilknytning til skovene findes desuden flere lysåbne områder med hede og overdrev af høj naturkvalitet. I kanten af skoven er registreret flere ynglevandhuller for bilag IV-arten Spidssnudet frø, som også formodes at forekomme inde i skoven.

Området er i Kommuneplanen udpeget til værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse og vurderes generelt at have høj naturkvalitet.

Særligt områdets fattiggær vurderes at være stærkt følsomme overfor tilførsel af kvælstof, med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha per år. Da disse overvejende ligger omgivet af skov er nedfald af kvælstof fra luften den eneste umiddelbare kilde til kvælstoftilførsel. Baggrundsbelastningen i området ligger på ca. 16,4 kg N/ha per år.

Ved udvidelsen reduceres ammoniaktilførslen med 0,1 kg N/ha per år (Tabel I), hvilket ikke vil forringe naturværdierne i området. Totaldepositionen med ammoniak fra husdyrbruget til området er beregnet til 0,2 kg N/ha per år efter udvidelsen.

Kommunen vurderer samlet, at ammoniakbelastningen fra stald og lager har en neutral effekt for de berørte arealer (naturpunkt 1-2) (Tabel I).

Påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV arter

Yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV, er beskyttet mod beskadigelse og ødelæggelse.

Screening

Hjørring Kommune vurderer at følgende arter omfattet af bilag IV kan have yngle- eller rasteområder på arealer i nærheden af husdyrbruget:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus*, samt Odder *Lutra lutra*, findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løgfrø *Pelobates fuscus*, Strandtudse *Bufo calamita*, Stor vand-salamander *Triturus cristatus* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres yngle- og rasteområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben. Yngle- og rasteområder for disse arter i området vil normalt begrænse sig til områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Spidssnudet frø er registreret flere steder både i og omkring Ås/Lunken plantage (naturpunkt 2) og i enge og moser langs Uggerby Å, vest for husdyrbruget. Desuden forventes arten også at

forekomme i eng- og moseområdet langs Bøgebækken syd for husdyrbruget. Påvirkningen af de omtalte levesteder for arten ændres dog ikke væsentligt som følge af udvidelsen.

Konsekvensvurdering & Konklusion

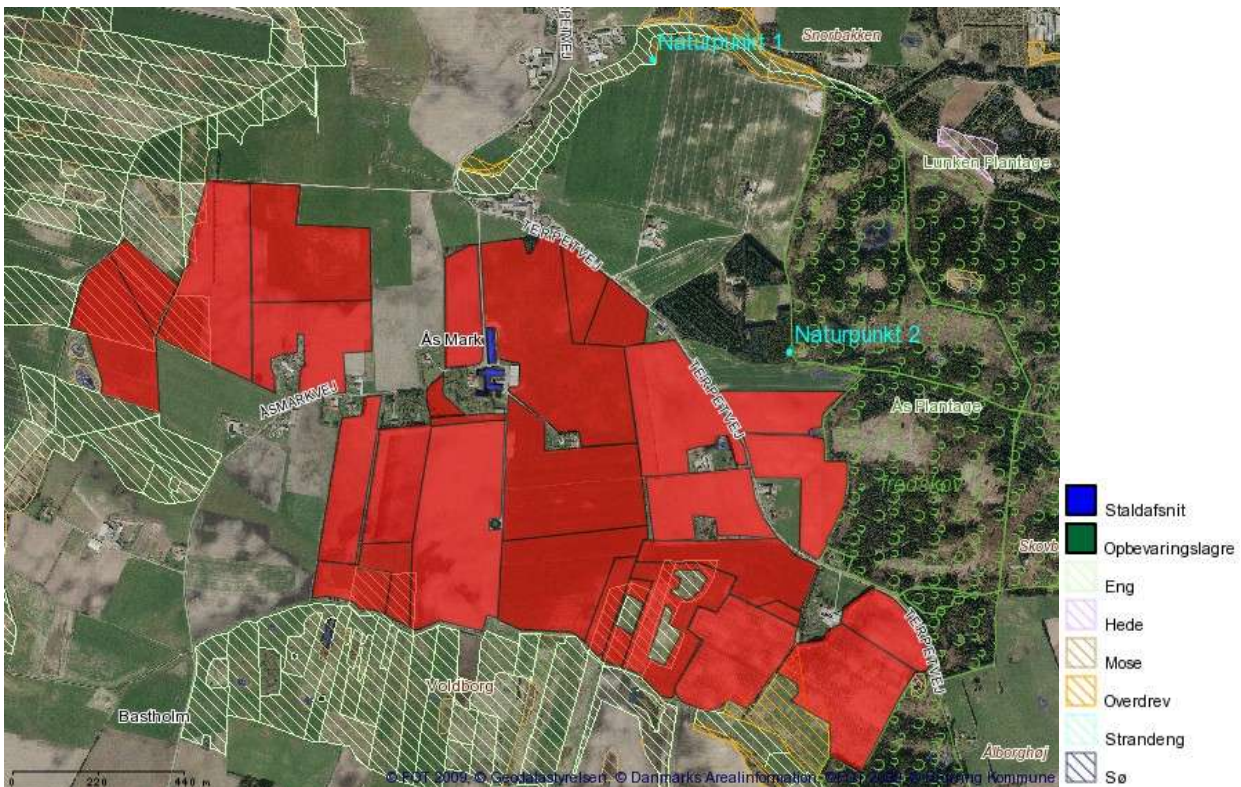
Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på de nævnte bilag IV arter.

Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg.

Naturpunkt	1	2
Naturtype	Overdrev	Mose (skov)
Natur-kategori	2	3
Naturkvalitet	-	Høj
Tålegrænse (kg N/ha per år)	10-15	10-15
Baggrundsbelastning (2010) (kg N/ha per år)	16,4	16,4
Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,0	-0,1
Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)	-	1,0
Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,1	0,2
Tilladt totalbelastning (kg N/ha per år)	1,0	-
Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)	791 – 940	724 – 859
Besigtiget (dato)	-	-
Planstatus	Værdifuldt naturområde	Værdifuldt naturområde Økologisk forbindelse

Table II. Registrerede arter for moser. Indikatorarter for god naturtilstand er markeret med **fed**.

Naturpunkt	2
<i>Bilag IV- arter</i>	Spidssnudet frø
<i>Særligt værdifulde arter (Meget følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Rundbladet soldug
<i>Positive arter (Moderat følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Kragefod , Tue-kæruld, Smalbladet kæruld , Mosebølle, Mangeløv sp., Sphagnum sp., Alm. star, Næb-star , Klokkelyng , Hedelyng, Tranebær , Tråd-siv, Blåbær, art af Jomfruhår, Bukkeblad , Tyttebær, Revling ,
<i>Alm. typiske arter</i>	Blåtop , Øret pil, Lyse-siv, Eng-rørhvene
<i>Problemarter</i>	Sitkagran, Hvidgran, Bjergfyr
<i>Øvrige arter</i>	Dunbirk, Vortebirk

Figur 1. Husdyrbruget beliggenhed samt udbringningsarealer i Hjerring Kommune, i forhold til naturområder (herunder naturpunkt 1 og 2).

AREALER

Udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Natura 2000

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nærheden af Natura2000-områder og der vil derfor ikke være en målbar ammoniakbelastning fra udbringningsarealerne i kanten af habitatområdet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager under afsnittet 'Natura 2000'.

Øvrig beskyttet natur

Flere af udbringningsarealerne støder op til ammoniakfølsomme naturområder. Naturområderne kan indeholde yngle-/rasteområder for bilag IV-arter, som Markfirben og Spidssnudet frø. Det er kommunens vurdering at der ikke sker en væsentlig intensivering i udbringningspraksis på arealerne, og at ammoniakdeposition til naturområderne fra udbringning derfor ikke forøges fra nudrift til ansøgt drift. Da der anvendes gylleforsuring på husdyrbruget vurderes randeffekten med ammoniak desuden at være meget begrænset.

Udbringningsarealet omfatter flere kulturenge. Disse må kun anvendes til husdyrgødning i samme omfang som inden 1992.

Stærkt skrånede arealer

Udbringningsarealerne i ansøgningen grænser flere steder op til vandløb og sø. Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁰ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skrånede mere end 6° ned mod vandløb og søer inden for en afstand af 20 meter med mindre det sker ved nedfældning i parallel retning. Ifølge randzonenloven må der ikke foretages gødskning nærmere end 10 meter fra vandløb og søer.

Kommunen vurderer, at de eksisterende lovkrav er tilstrækkelige til at minimere risikoen for negativ påvirkning fra fosfor- og kvælstofudvaskning ved udbringning af husdyrgødning og at der

¹⁰ Jf. § 30 i bekendtgørelse 764 af 28. juni 2012 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

derfor ikke er behov for at stille yderligere krav til udbringning af husdyrgødning på sø- og vandløbsnære arealer.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luffoto, besigtigelse af arealer, beregning af ammoniakbelastning i husdyrgodkendelse.dk, samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Brønderslev Kommune)

Hjørring Kommune
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
Att: Carsten Winther

Miljø, vand og natur

Dato: 04-09-2013
Sag. nr.: 09.17.18-P19-278-13
Sagsbeh.: Lise Laursen
Lokaltlf.: 5520

Ny Rådhusplads 1
9700 Brønderslev
Telefon 9945 4545
Fax 9945 4500
raadhus@99454545.dk
sikkerpost@99454545.dk

www.bronderslev.dk

Udtalelse til Hjørring Kommune vedr. arealer tilhørende Åsmarkvej 41

Hjørring Kommune har den 2. september 2013 bedt om Brønderslev Kommunes udtalelse i sagen vedrørende udvidelse af husdyrbruget på Åsmarkvej 41, 9830 Tårs. Åsmarkvej 41 er beliggende ca. 1,5 km fra kommunegrænsen til Brønderslev Kommune, og udbringningsarealerne ligger både i Hjørring og Brønderslev Kommune.

Vilkår

1. Der skal altid være mindst 2,1 % ekstra med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtige efterafgrøder på arealerne.

Anlægget

Brønderslev Kommune har vurderet, at der ikke skal vurderes på ammoniakemissionen fra anlægget på Åsmarkvej 41 til naturtyper (kategori 1, 2 og 3 natur) i Brønderslev Kommune. Anlægget ligger som nævnt mere end 1,5 km fra kommunegrænsen til Brønderslev Kommune. Kategori 1, 2 og 3 naturen ligger væsentlig tættere på husdyrbruget i Hjørring Kommune end i Brønderslev Kommune. Da niveauerne er overholdt i Hjørring Kommune, vurderes de også at være overholdt i Brønderslev Kommune.

Overfladevand – Nitrat

Nedenstående tabel viser, hvorledes bedriftens ejede og forpagtede arealer i Brønderslev Kommune er beliggende i forhold til kvælstofløsomme områder.

Udbringningsarealer [ha]	Uden for nitratklasse [ha]	Nitratklasse I [ha]	Nitratklasse II [ha]	Nitratklasse III [ha]
33,24	33,24			

I følge ansøgningsmaterialet er det beregnet, at der er i gennemsnit må udbringes 1,7 DE/ha (DE_{max}) svarende til en udvaskning på maksimalt 62,1 kg N/ha (kg N/ha DE_{max}) fra rodzonen. Det reelle dyretryk er 1,7 DE/ha (DE_{reel}) og den reelle udvaskning er på 60,7 kg N/ha (kg N/ha DE_{reel}). Kravet til maksimal kvælstofudvaskning er således overholdt.

Vurdering af eventuel skadevirkning af kvælstof og fosfor til overfladevand, herunder marine Natura 2000-områder**Kvælstof (nitrat):**

Miljøstyrelsen har fastlagt 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke vil medføre skadevirkning på overfladevand som følge af nitratudvaskning.

1. Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007 (projektet i kumulation med andre planer og projekter)
2. Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1 % hvis der er tale om vandområder, der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret (påvirkning fra projektet i sig selv)

Kvælstof i relation til oplandet til Skagerrak

Arealerne afvander til Skagerrak/Vesterhav (Hirtshals) (i det følgende kun benævnt som "Skagerrak"). Forholdene i Skagerrak er beskrevet i "Udkast til Vandplan, Hovedopland 1.1, Nordlige Kattégat og Skagerrak, Forhøring, januar 2010". I Skagerrak er der to områder, der er udpeget som Natura 2000-område: Lønstrup Rødgrund (habitatområde nr. H 202) og Knudegrund (habitatområde nr. H 203). Dele af oplandet til Skagerrak er udpeget som "oplande til sårbare Natura 2000-områder". Andre dele af oplandet har status som "oplande til områder udenfor Natura 2000-områder". Der er ikke noget af oplandet til Skagerrak, som er karakteriseret som "oplande til meget sårbare Natura 2000-områder".

Grundet strømningsforholdene i Skagerrak vurderer Brønderslev Kommune, at der sker en opblanding af vandet, og derved skal der laves en general habitatvurdering for det pågældende projekt gældende for begge Natura 2000-områder.

Udpegningsgrundlaget for de marine Natura 2000 områder i Skagerrak er naturtypen "1170, rev". Risikoanalysen fra udkastet til Vandplanen og Naturplanerne har vist, at habitatområderne i Skagerrak er i risiko for ikke at opfylde målet i udkastet til Vandplanen i 2015. Årsagen hertil er bl.a., at Skagerrak er påvirkelig ved tilførslen af næringsstoffer. Tilførslen af næringsstoffer forventes som følge af VMP I, II og III at falde frem til 2015. Det er imidlertid usikkert, hvorvidt det er tilstrækkeligt til at sikre bundfaunasamfund i stabil ligevægt. Brønderslev Kommune har ikke yderligere viden om sårbarheden af Skagerrak, som giver anledning til at vurdere, at oplandet har væsentlig større sårbarhed for kvælstof.

Afskæringskriterie nr. 1 – Påvirkning i kumulation med andre planer og projekter

Dyretrykket i oplandet til Skagerrak har været faldende fra 2007 til 2012 fra 77.424 DE til 73.372¹¹ DE. Antallet af dyreenheder er opgjort på baggrund af det Centrale Husdyr Register (CHR-registret). Tallene er korrigeret for ændringer i omregningsfaktorer for DE, således at disse ændringer indgår progressivt gennem en årrække og ikke giver anledning til store stigninger/fald i det enkelte år, hvor omregningsfaktoren ændres. Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene er på 5-10%¹².

I henhold til datamaterialet i www.jordbrugsanalyser.dk er der sket et fald fra 2007 til 2012. En opgørelse, som også inkluderer data fra årene 2008-2011, viser også en faldende tendens opgjort ved hjælp af lineær regression. Kommunen har beregnet, at forklaringsgraden, r^2 er større end 0,5, hvilket anses som en sikker tendens. Overordnet set vurderer Brønderslev Kommune derfor, at dyretrykket i oplandet til Skagerrak har været faldende i perioden 2007 til 2012.

Det vurderes endvidere, at der ikke er andre betydelige kilder til nitratudvaskning – spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende – der har givet anledning til stigende nitratudvaskning i det aktuelle opland i perioden fra 2007 og fremefter. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket og vil stadig ske en forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

På grund af den sikre tendens til faldende dyretryk i oplandet til Skagerrak har Brønderslev Kommune vurderet, at projektet ikke i **kumulation** med andre planer og projekter kan påvirke Skagerrak.

¹¹ <http://jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

¹² Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen Erhverv. Notat af 28. februar 2011

Afskæringskriterie nr. 2 – Påvirkning fra projektet i sig selv

Kystoplandet til Skagerrak har et samlet areal på 105.571 ha. Brønderslev Kommune har vurderet, at den samlede udvaskning til Skagerrak er på 1.757 t N pr. år¹³.

Reduktionspotentialet for de konkrete udbringningsarealer er ifølge nitratklassekortlægningen på 51-75 %. Brønderslev Kommune antager, at anvendelsen af husdyrgødning påvirker den samlede udvaskning fra rodzonen med max. 10 kg N/ha.

Åsmarkvej 41		
N-reduktionspotentiale	51-75 %	Middelværdi 63 %
Areal til udbringning		33,24
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år		10
Samlede påvirkning fra projektet til N 2000-området, kg N/år	Andelen fra arealerne i Brønderslev Kommune	$10 \times 33,24 \times (1 - 0,63) = 123$
Ansøgt kvælstofbidrag af det samlede kvælstofbidrag til N2000 området	$123 / 1.757.000$	0,007 %

Udvaskningen fra arealerne i Brønderslev Kommune i det konkrete projekt udgør 0,007 % og dermed langt under både 1 og 5 % af den samlede belastning til Skagerrak. På den baggrund vurderer Brønderslev Kommune, at projektet ikke **i sig selv** kan give anledning til væsentlig kvælstofpåvirkning af det marine Natura 2000-område i Skagerrak.

Fosfor i relation til oplandet til Skagerrak

Ifølge retningslinjer fra Miljøstyrelsen skal der foretages en vurdering af, hvorvidt et projekt i sig selv kan påvirke habitatområder med hensyn til fosfor. Brønderslev Kommune har vurderet, at den samlede påvirkning af Skagerrak med fosfor er 77,0 t P pr. år¹⁴.

I forhold til ejendommen Åsmarkvej 41 kan beregningerne for fosfor ses af nedenstående skema.

Åsmarkvej 41		
Areal til udbringning		33,24 ha
Fosforoverskud, kg pr. ha pr. år		2,8
Forøgelse i godkendelsesperioden på 8 år		$2,8 \times 8 = 22,4$ kg P
% forøgelse i forhold til en samlet fosforpulje på 2000 kg pr. ha i pløjelaget ¹⁵		$22,4 / 2000 = 1,12$ %
Worst case udvaskning af fosfor ¹⁶		1 kg P pr. ha pr. år (standardværdi)
Worst case udvaskning fra projektet		$33,24$ ha $\times$ 1 = 33,24 kg P pr. ha pr. år
Worst case påvirkning fra projektet i forhold til den procentvise forøgelse i godkendelsesperioden		$33,24$ kg P $\times$ 1,12 % = 0,37 kg P i alt
Ansøgt fosforbidrag af det samlede fosforbidrag til N2000 området	$0,37 / 77.000$	0,0005 %

¹³ Beregnet ud fra data for 2005-2009 fra udkast til "Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.1, Nordlige Kattegat og Skagerrak, december 2011". Tabel 2.1.4 og tabel 2.2.8

¹⁴ Beregnet ud fra data for 2005-2009 fra udkast til "Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.1, Nordlige Kattegat og Skagerrak, december 2011". Tabel 2.1.4 og tabel 2.2.8.

¹⁵ I henhold til forudsætninger i vejledning fra Miljøstyrelsen

¹⁶ I henhold til forudsætninger i vejledning fra Miljøstyrelsen

Påvirkningen fra arealerne i Brønderslev Kommune i det konkrete projekt udgør 0,0005 % og dermed langt under både 1 og 5 % af den samlede belastning til Skagerrak. På den baggrund vurderer Brønderslev Kommune, at projektet ikke i sig selv kan give anledning til væsentlig fosforpåvirkning af det marine Natura 2000-område i Skagerrak.

Grundvand

I forhold til nitratberegning for grundvand vil der foreligge en beregning for nitratkoncentrationen i det vand, der forlader rodzonen for udbringningsarealer, hvor hele eller dele af arealet er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Mark 14-0, 15-0 og 9-0 + 9-1 er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde, hvorfor der er foretaget beregning på disse marker.

Hvis nitratkoncentrationen er over 50 mg N/l, må der ikke være nogen merbelastning i forhold til nudrift. I den konkrete sag er udvaskningen af nitrat efter indsættelse af ekstra efterafgrøder udregnet til 0 mg/l, hvorfor projektet opfylder kravet til nitrat i forhold til grundvand. Brønderslev Kommune har på den baggrund stillet vilkår til indsættelse af de ekstra efterafgrøder.

For de øvrige arealer, der er beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugsregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet.

Beskyttet natur

I bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (bek. nr. 291 af 06/04/2011), naturbeskyttelsesloven, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet er der opstillet en lang række kriterier for beskyttelsen af naturen.

Den mest sårbare natur findes i de internationale naturbeskyttelsesområder og Ramsarområder (Natura 2000 områder), der er en fællesbetegnelse for de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som er udpeget til opfyldelse af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiv. I ovennævnte ændringsbekendtgørelse er denne type af natur kategoriseret som kategori 1-natur (§7, stk. 1, nr. 1) og omfatter en lang liste af nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper f.eks. aktive højmoser (7110), brunvandede søer og vandhuller (3160) mm.

Den sårbare natur – kategori 2-natur (§7, stk. 1, nr. 2) - omfatter ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende *uden for* internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

Naturbeskyttelseslovens §3 beskytter naturlige søer på over 100 m², heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, når de enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med søer er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Loven beskytter desuden moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en beskyttet sø eller vandløb.

Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 7 omfatter en delmængde af de naturarealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, som er særligt følsomme overfor udledning af luftbåret kvælstof. Særligt sårbare § 3 naturområder, der ikke er omfattet af kriterierne i § 7, skal omfattes af samme afskæringskriterier for ammoniak, såfremt naturkvaliteten og kommunens mål for naturområdet tilsiger en beskyttelse på niveau med § 7 områderne.

Den mindre sårbare natur – kategori 3-natur – består af den natur, som ikke er omfattet under kategori 1 og 2. I ændringsbekendtgørelsen er §3 beskyttede heder, moser og overdrev defineret som kategori 3-natur sammen med ammoniakfølsomme skove, der er beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1. Krav til ammoniakdeposition i de forskellige kategorier

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. §7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden <ul style="list-style-type: none"> • 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug • 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug • 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug
Kategori 2. §7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 og ammoniakfølsomme skove	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha/år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha/år.

- Natura 2000 (kategori 1 natur)

Nærmeste habitatområde, Nymølle Bæk og Nejsum Hede (H217) ligger ca. 6 km sydøst for udbringningsarealerne. Af Natura 2000-planen 2010-2015 fremgår udpegningsgrundlaget for habitatområdet samt prognoser for bevaringsstatus på naturtyperne og arterne.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet

Naturtyper: Vandløb (3260), Tør hede (4030), Enekrat (5130), *Surt overdrev (6230), Kildevæld (7220), Riggær 7230), Bøg på mor (9110), Stilkege-krat (9190)
Arter: Bæklampret (1096) og Odder (1355)

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Surt overdrev fordi den lave ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet og fordi mere end 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning med problemarter.
- Kildevæld og rigkær fordi den lave ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på over 25 % af arealet, og fordi mere end 25 % af arealet for hver naturtype er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning med høje græsser og urter.
- Enekrat på grund af tilgroning med invasive træer og buske og fordi den lave ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på over 25 % af arealet.
- Bøg på mor samt elle- og askeskov på grund af, at den lave ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet.
- Tør hede, da naturtypen ikke længere er til stede i området.

Ifølge Miljøstyrelsens wikivejledning vil en ammoniakbelastning på mindre end 1 kg N/ha/år i udgangspunktet ikke udgøre et væsentligt merbidrag og kan derfor ikke medføre tilstandsændringer af naturområder. Derudover vil der – ifølge wikivejledningen - sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha, hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter. Da afstanden mellem Natura 2000 området og udbringningsarealerne er væsentlig over 100 m, vurderes ammoniakfordampningen fra arealerne ikke at påvirke området væsentligt.

Derudover er der i henhold til bekendtgørelse nr. 764 af 28/06 2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. krav til udbringning af flydende husdyrgødning på arealer uden etablerede afgrøder til høst, fodergræsmarker og på arealer med frøgræs (for hvilke der ikke er indgået kontrakt med frøavlsfirma i den kommende sæson), skal ske ved nedfældning eller ved anvendelse af ammoniakreducerende teknologier beskrevet på Miljøstyrelsens teknologiliste. Nedfældning samt andre teknologier som f.eks. forsuring mindsker ammoniakfordampningen fra gyllen, og dermed sker der en beskyttelse af de nærliggende naturarealer.

Det vurderes således, at udbringningen på markerne er i overensstemmelse med gældende lovgivning samt kommuneplanens målsætninger.

- Kategori 2-natur

Der er som minimum ca. 300 m fra udbringningsarealerne til nærmeste §7 område. Da afstanden er over 100 m, vurderes ammoniakfordampningen fra arealerne ikke at påvirke området væsentligt.

- Kategori 3-natur

Mark 22-0 og 9-0 + 9-1 ligger inden for 10-20 m af §3 beskyttet natur. Gylle kan skabe påvirkninger på over 1 kg N/ha inden for de nærmeste 10-20 meter. Dette vurderer Miljøstyrelsen i de fleste tilfælde kun at være et problem for den nærliggende natur, hvis arealerne ligger i Natura 2000 område eller indeholder yngle/rasteområder for bilag IV arter. Da ingen af udbringningsarealerne ligger i Natura 2000 område eller indeholder yngle/rasteområder for bilag IV arter (se afsnittet – bilag IV arter), har Brønderslev Kommune vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til udbringningen på arealerne.

- Ammoniakfølsomme skove i området

Der er som minimum 233 m til nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov. Da afstanden er over 100 m, vurderes ammoniakfordampningen fra arealerne ikke at påvirke området væsentligt.

- Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring arealerne. På baggrund af "Faglig rapport nr. 635" fra DCE samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, vandflagermus, skimmelflagermus, dværgflagermus og sydflagermus.

Odder færdes typisk tæt på søer og vandløb, men kan også findes langt fra disse. Da odder oftest er nataktive og markdriften normalt foregår i dagtimerne, vurderes det, at raste- og yngleområderne for odder ikke bliver påvirket.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær udbringningsarealerne, men det kan ikke udelukkes, at én eller flere arter kan raste eller yngle i området. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Især solbeskinnede skråninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirbenet. Markdriften vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder i nærheden af markerne.

Spidssnudet frø kan forekomme i mange typer af vandhuller, men foretrækker vandhuller, der omgives af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde.

Markdriften vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. Dette tilskrives, at udbringningen af husdyrgødning vurderes ikke at medføre nogen ændring i naturtilstanden af nærliggende naturarealer. Potentiell forekomst i området af de nævnte bilag IV-arter vurderes knyttet til områdets beskyttede naturarealer, småskove, vandløb og udyrkede arealer i øvrigt.

- Artsfredninger og rødlistearter

På udbringningsarealerne er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistearter.

- Fredede områder og fredede fortidsminder på eller i tæt nærhed af udbringningsarealerne

Der er ingen fredede områder eller fortidsminder på udbringningsarealerne eller i tæt nærhed heraf.

Beskyttede diger

Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som dels viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendomsforhold og administration, dels fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter, og bidrager til et afvekslende landskab. Museumslovens § 29 a foreskriver, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger, herunder gennembrud af diget, jævning eller andre tilstandsændringer af de beskyttede diger. Der ligger ingen beskyttede diger på udbringningsarealerne. Den præcise placering af digerne kan findes på www.arealinfo.dk.

Vandløb

Generelt må husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og mineralsk gødning (handelsgødning) ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m² og kystvande, jf. bekendtgørelse nr. 764 af 28/06 2012. Endvidere er udbringning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og mineralsk gødning (handelsgødning) på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord ikke tilladt.

Desuden må husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralsk gødning (handelsgødning) ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller kystvande inden for en afstand af 20 meter fra vandløbet, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande. Flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø og flydende mineralsk gødning (handelsgødning) er dog ikke omfattet af ovenstående regel, hvis gødningen udspreddes på stejle skrånninger med en hældning på mellem 6° og 12°.

Jævnfør vandløbslovens § 69, er der krav om 2 m bræmmer som gælder for alle vandløb og for søer over 100 m², der ligger i landzone og som er naturlige eller højt målsatte i Kommuneplanen 2009-2021. Fra 1. september 2012 er Lov om randzoner (591 af 14. juni 2011) trådt i kraft. Randzoner er en 10 m bred dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri zone langs åbne vandløb og søer større end 100 m² i landzonen. Ansøger har taget specifik stilling til, hvor 10 m randzonerne skal udlægges omkring ansøgers udbringningsarealer. NaturErhvervstyrelsen er myndighed i forhold til randzonerne.

Udbringningsarealet 9-0 + 9-1 ligger ved Sterup Møllebæk, som har faunaklasse 5 (god økologisk tilstand).

Det er Brønderslev Kommunes vurdering, at udspredding af husdyrgødning i det omfang, der ansøges om og efter gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i de aktuelle vandløb. På det grundlag vurderes det, at ændringen ikke vil være i modstrid med vandløbsmålsætningerne.

Med venlig hilsen

Lise Laursen

Sagsbehandler - landbrug

Bilag 6. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har valgt at foretage en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Skagerrak er kategoriseret som "sårbart vandområde", men ikke som "meget sårbare vandområder". Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Skagerrak og Skagens Gren, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Skagerrak/Vesterhav". Vandområdet kan efter kommunens vurdering ikke betegnes som et lukket bassin eller et meget lidt eutrofieret område. Det er derfor 5%-grænsen, der er gældende for projektet.

Oplandet har et samlet areal på 127.236 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N/år. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Skagerrak 1.396 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen¹⁷ fra et ansøgt projekt udgøre 69,80 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 7.755 ha i et område med reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

¹⁷ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 53,6 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal udvaskningen fra et ansøgt projekt udgøre ca. 2680 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 33.500 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Skagerrak/Vesterhav" i perioden fra 2007 til 2012 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 81.021 til 76.137.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2011, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2012 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.